

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/93496>

Please be advised that this information was generated on 2019-09-16 and may be subject to change.

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bju.nl
I www.bju.nl

EstateTip Review

Afl. 2011-23

15 juni 2011

Wie van de drie?

Oftewel beter één partner dan géén partner!

Een van de successierechtelijke knelpunten waar de praktijk nog niet echt een pasklaar antwoord op had was de kwestie: wie is mijn partner binnen de meerrelatie? Waar hebben we het over? Denk aan de casus van de 'drie broers' op de boerderij. Er wordt door het ministerie van Financiën op basis van successiegegevens geschat dat er jaarlijks 100 nalatenschappen openvallen waarbij sprake is van samenwoonrelaties van meer dan twee broers of zussen. De vraag: 'Wie van de drie'? verpest – heel begrijpelijk - al snel de sfeer in huis?

De strenge adagia voor (successierechtelijk) ongehuwden zijn immers:

- I. *Gij zult maar één partner hebben.*
- II. *Kiezen doen wij via een notarieel samenlevingscontract.*

En wie niet kiest, krijgt in artikel 1a lid 1 letter e SW 'dubbel' straf. Want we mogen:

- III. *Niet met een ander aan de voorwaarden voor partnerschap voldoen!*

Met als gevolg dat niemand – ook niet met een groepje van twee binnen een meerrelatie van drie – meer de aantrekkelijke successierechtelijke partnerfaciliteiten krijgt.

Tot zover – als we de prijs willen betalen een van de drie broers in successierechtelijke zin te verstoten – lijkt nog niets aan de hand. Althans, als we maar bereid zijn een keuze uit te brengen waardoor nummer drie slechts de status krijgt van 'gast aan tafel'.

Ware het niet dat men via een amendement toch aandacht had voor het fenomeen 'gast aan tafel' en wel in artikel 1a lid 3 SW. Het notarieel verleden samenlevingscontract is, zoals bekend, géén must voor personen die:

'tot het tijdstip van het overlijden of de schenking gedurende een onafgebroken periode van *ten minste vijf jaren* staan ingeschreven op hetzelfde woonadres in de *gemeentelijke basisadministratie* persoonsgegevens of een daarmee naar aard en strekking overeenkomende administratie buiten Nederland.' (Cursivering van ons, SBS)

Na vijf jaar is het spel van ‘gast van tafel’ echter afgelopen en wordt het in de ogen van de Kamer te gezellig in huis. En dat is in Nederland not done. Het is de drie broers niet gegund. Voor straf worden ex lege (art. 1a lid 1 letter e SW) weer alle banden verbroken en heeft wederom (ondanks de expliciete keus) niemand meer een partner. Nu nummer drie ook wordt geacht een notarieel samenlevingscontract te hebben, gaan alle partnerrelaties in rook op. Te gek voor woorden.

Tot er van de week witte rook kwam van ministeriële zijde (Brief van 6 juni 2011, DB/2011/138 U):

‘De combinatie van deze bepalingen zou bij een strikte uitleg ertoe kunnen leiden dat er geen partnerschap mogelijk is voor twee personen met een notarieel samenlevingscontract, die al *vijf jaar* op hetzelfde woonadres zijn ingeschreven met een *derde persoon*. Dat vind ik *ongewenst*. Ik vind, mede gelet op de volgorde die in artikel 1a van de Successiewet 1956 is gevolgd in samenhang met artikel 5a van de AWR en artikel 1.2 van de Wet inkomstenbelasting 2001, dat het feit dat twee personen een notarieel samenlevingscontract hebben afgesloten, *de doorslag* moet geven. Ik zal daarom in een beleidsbesluit goedkeuren dat in een dergelijk geval de personen met een notarieel samenlevingscontract elkaars partners zijn. *De ander die bij hen woont, blijft dan buiten aanmerking bij de beoordeling van het partnerschap van de notarieel samenwoners. [...].*’ (Cursivering van ons, SBS)

De betreffende uitlegperikelen zijn gelukkig met een sisser afgelopen. In de cursuszalen hebben wij, ook in het verleden, al vele mensen met de onderhavige redelijke wetstoepassing (we hebben een Zuidelijke Staatssecretaris!) kunnen troosten, al was het maar met de mededeling: zonder notarieel samenlevingscontract is het sowieso een verloren zaak. Niets doen is geen optie! Vaak was ook te horen dat men nummer drie het advies had gegeven om zich ‘uit te laten schrijven’, en dan hebben we over het ‘GBA’. Ook dan voldoet men niet meer aan de voorwaarden en verwerft men weer de status van gast aan tafel. Dat is in de nieuwe (versoepelde) leer echter niet meer nodig.

Eind goed, al goed? Neen, want er is er nog steeds de derde man of, om in voetbaltermen te spreken nog steeds de beklagenswaardige ‘vierde man’. En die moet het verhaal maar rond zien te breien met een slordige €2000.

We krijgen dan ook – en niet voor de eerste keer – tranen in de ogen als wij een van de drie broers (die nagenoeg geen brieven van mogelijke partners had ontvangen) in ‘Boer zoekt vrouw’ weer horen zeggen:

‘Je hebt eigenlijk maar één brief (lees: partner) nodig?’

In een andere *EstateTip* zullen we dan ook gaan kijken hoe wij de buiten de boot gevallen levensgezel, de derde man, weer aan de hoofdis kunnen laten aanschuiven. Realiseer dat we ten behoeve van ‘nummer drie’ met het contractuele erfrecht aan de slag zullen en kunnen gaan. Althans, voor zover dit niet door ficties bestreken wordt, want het blijven wel broers en dat is toch iets anders dan een fictievrije vriendin. Voor de afschaffing van de hogere vrijstellingen voor meerrelaties is een opbrengst van €11 miljoen geraamd, aldus de staatssecretaris. Eens kijken of we nog wat kunnen terughalen. Over de derde, of hier al helemaal beter, over de *vierde* man gesproken, ongetwijfeld zullen er met de nieuwe uitleg ook (veelvouden van) groepjes van twee aan de huiselijke feestdis gaan verschijnen. Dit zou ook goed moeten gaan, zolang het maar om *even* aantallen gaat? Voor ieder setje een notarieel samenlevingscontract en een

testamentje?

Wat er van zij, ons erfrechtelijk laboratorium draait in dezen in ieder geval al maanden op volle toeren. De *tweetrapsverklaring van erfrecht* is gelukkig op tijd af. (Zie bijlage, D-Day 30 juni 2011).

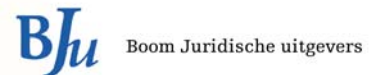
Thans staan regelmatig buiten de boot gevallen partners voor de deur van ons clubhuis (Technology & Science Park Nijmegen, *Mercator II*) en hebben wij een gast aan de leestafel. Een enkeling heeft al vragen over het nieuwe huwelijksvermogensrecht oftewel het is zo 1 januari 2012.

Overigens is de ondertitel slechts successierechtelijk ingegeven.

Tot volgende week!

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2011 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.